

Eylüldeki bilişim etkinlikleri (2)

Aykut Göker

Bilişimcilerimiz kendi meslek alanları ile ilgili “**tekniklerin, hizmet, malzeme, yazılım, donanım ve sistemlerin tasarlanması ve geliştirilmesi**” işiyle ne kadar uğraşabiliyorlar, sorumuz buydu. Demiştim ki, bilişimcilerimizin en çok kullandıkları sözcüklerden birisi **yazılım**. Onun için yanıt önce yazılım alanında aranmalı. Bu yanıt önemli; çünkü, bilişimcilerimizin yıllardır ortada dolaştırdıkları bir hayâlleri de var: Hindistan’ın yazılım alanındaki modelini Türkiye’ye taşımak... Eylül’deki bilişim etkinliklerinde, yine, ara ara, yazılım rüzgârlarıyla birlikte Hindistan hayâlleri de uçtu. Hayâli olmayanlar atılım yapamazlar. Onun için, bilişimcilerimizin böylesi hayâllerinin olması çok güzel; ama, onun ötesine bir türlü geçemiyoruz. Görebildiğim kadarıyla, dört önemli eksikimiz var: Birincisi, hayâl edilen Hindistan modelini iyi irdeleyip, dünü, bugünü ve yarınıyla, henüz, tam olarak ortaya koyabilmiş değiliz. İkincisi, başka modellerimiz olabilir mi, pek düşünmüyoruz. Üçüncüsü, hayâl ettiğimiz modeli ya da varsa başka seçeneklerimizi erişilebilir kılmak için alınması gereken önlemleri belirleyebilmeye yönelik, **münhasıran yazılım alanıyla ilgili**, usûlüne uygun bir öngörü çalışması bugüne kadar yapmadık. Dördüncüsü, ki bu üçüncü eksikimizle de bağlantılı, yazılımda neredeyiz, yetenek düzeyimiz nedir sorusuna, uluslararası normlara uygun bir yanıt aramadık ya da bundan hep kaçındık.

Baştaki soruyla da ilgili olduğu için, dördüncü eksikimizden başlayacağım. Yazılımda hangi yetenek düzeyindeyiz; örneğin, yazılım geliştirebiliyor muyuz? Bu soruya, sanıyorum, bütün bilişimcilerimiz evet yanıtını vereceklerdir. Ama, biz yetenek düzeyimizi araştırıyoruz; hem de, en iyi beyinlerinin elektronik ya da bilgisayar mühendisliğini seçtiği bir ülkedeyiz, o hâlde sorgulamaya devam edelim: Yazılım geliştireyoruz da, bu alanda ARGE yapıyor muyuz? 2002 yılında yenilenen Frascati Manual’ın getirdiği tanımlara göre, bir yazılım geliştirme projesinin [ya da faaliyetinin] ARGE sınıfına girebilmesi için, bilimsel ve/veya teknolojik bir ilerlemeye dayanması ve amacın bilimsel ve/veya teknolojik bir belirsizliğe çözüm getirmek olması gerekir. Yaptığımız yazılım geliştirme işi, kendi içinde herhangi bir ARGE elemanı bulunmayan bir projenin tamamlayıcı bir parçası olabilir. Bununla birlikte, bu projenin yazılım geliştirme komponenti, eğer bilgisayar yazılımı alanında bir ilerlemeye yol açarsa, ARGE sayılabilir. Tıpkı bunun gibi, mevcut bir program ya da sisteme yapılan eklemeler ya da bunlarda yapılan değişiklik ya da iyileştirmeler, eğer, bilgi stokunda artışla sonuçlanan bilimsel ve/veya teknolojik ilerlemeleri içeriyorsa, ancak o zaman ARGE sayılabilir. Yazılımın yeni bir uygulama ya da amaç için kullanılması, mutlaka, bilim ve/veya teknolojide de bir ilerleme kaydedildi anlamına gelmez. Aşağıdaki örnekler, yazılımda ARGE kavramına açıklık getirmektedir:

- Kuramsal bilgisayar bilimi alanında yeni teorem ve algoritmalar üretilmesi.
- Enformasyon teknolojisinin, işletim sistemleri, programlama dilleri, veri yönetimi, iletişim yazılımı ve yazılım geliştirme araçları düzeyinde geliştirilmesi.
- İnternet teknolojisinin geliştirilmesi.
- Yazılım tasarımı, yazılım geliştirme ve idame metotlarının araştırılması.
- Enformasyonun tutulması, iletilmesi, depolanması, yeniden üretilmesi, işlenmesi ya da gösterimiyle ilgili jenerik yaklaşımlarda ilerleme sağlayan yazılım geliştirmeleri.
- Bir yazılım programı ya da sistemi geliştirmek için gerekli olan teknoloji bilgisindeki açıkları kapatmaya yönelik uygulamalı geliştirmeler.

–Görüntü işleme, coğrafik veri sunumu, karakter tanıma, yapay zekâ gibi, bilgisayar uzmanlık alanlarındaki yazılım araç ve teknolojileri üzerine yapılan ARGE.

Bilinen yöntemler ve mevcut yazılım araçları kullanılarak gerçekleştirilen, iş hayatına yönelik uygulama yazılımı ya da enformasyon sistemi geliştirilmesi ve mevcut yazılımların uyarlanması gibi rutin faaliyetler ise, anılan elkitabına göre, ARGE sayılmıyor. Bu tanım ve örnekler, hayâllerimize sıçrayabilmek için ayaklarımızı nereye basacağımızı bilmemiz açısından önemli. Bilişimde sınırlarımızı zorlayıp bir yerlere sıçramaya gerçekten niyetimiz varsa, şu Hindistan meselesini de iyi irdelememiz gerekli. İki hafta sonra bu konuya yeniden döneceğim.

<http://www.inovasyon.org>

CBTD.08 Kasım 2003.